

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud. S. Vișcu
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud. M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci

D E C I Z I E

7 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

componenta:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de avocatul Miroslav Cauș în interesele Mariei Gun, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Gun împotriva Mariei Cojocari și Băncii Comerciale „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni în proces de lichidare cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 23 august 2017, Maria Gun a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Cojocari, solicitând încasarea sumei de 210 000 lei cu titlu de prejudiciu material, 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, 102 276 lei cu titlu de dobânzi de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 2 martie 2012 a deschis la BC „Banca de Economii” SA, agenția nr.37/0127 s. Pripiceni, prin intermediul angajatului băncii, controlorul-casier Maria Cojocari, contul de depozit cu nr.137/4 cu suma inițială de 3 000 lei, ulterior, în urma depunerilor suplimentare, la situația din 17 decembrie 2014, soldul contului de depozit a constituit 71 200 lei.

La 25 septembrie 2012 a deschis la BC „Banca de Economii” SA, agenția nr.37/0127 s. Pripiceni, prin intermediul controlorului-casier Maria Cojocari un alt cont de depozit cu nr.150/9 cu suma inițială de 7000 lei, soldul căruia, la situația din 24 ianuarie 2015, în urma depunerilor suplimentare, avea valoarea de 70 520 de lei.

La 5 martie 2013 a mai deschis la BC „Banca de Economii” SA, agenția nr.37/0127 s. Pripiceni, la fel prin intermediul controlorului-casier Maria Cojocari, contul de depozit nr.157/11 cu suma inițială de 20 000 lei, care, la situația din 21 noiembrie 2014, avea soldul în sumă de 68 280 de lei.

A menționat că la data 24 septembrie 2015 de către Secția urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Rezina, în privința controlorului casier Maria Cojocari, în baza art. 191 alin. (5) din Codul penal, pe faptul delapidării mijloacelor financiare din cadrul BC „Banca de Economii” SA, a fost pornită cauza penală nr.2015280348.

În cadrul cauzei penale s-a stabilit că Maria Cojocari în perioada anilor 2012-2015, activând în calitate de controlor casier al agenției nr.127 din satul Pripiceni-Răzeși, filiala nr. 37, Rezina a BC „Banca de Economii” SA și, executând activitatea de încasare, prin deschiderea, închiderea și deservirea intenționat frauduloasă a conturilor de depozit și obținerea libretelor de economii, utilizate ulterior pentru a înșela clienții băncii, la fel atribuind depozitelor numere a conturilor inexistente sau a altor deponenți, în aceste condiții a fraudat conturile de depozit deschise pe numele Mariei Gun, în sumă de totală de 210 000 lei, bani pe care i-a însușit în interese personale.

Prin sentința Judecătorei Rezina din 30 iunie 2016, Maria Cojocari a fost recunoscută vinovată în baza art. 191 alin. (5) din Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, cu executarea acesteia în penitenciar pentru femei.

Acțiune civilă în cadrul cauzei penale, reclamantei nu au înaintat.

Reclamanta consideră că reieșind din prevederile Codului civil din materia răspunderii delictuale și contractului de depozit bancar, pârâta Maria Cojocari urmează să răspundă material și moral față de deponenții reclamantei, prin restituirea mijloacele financiare depuse în mărime de 210 000 lei și compensarea unui prejudiciu moral în sumă de 100 000 lei, așa cum prevede art. 1398 alin. (1) din Codul civil.

Totodată, a susținut că atât banca, cât și persoana vinovată Maria Cojocari trebuie să suporte și achitarea unei dobânzi pentru banii depuși în depozitul bancar, urmând a fi aplicată dobânda pentru întreaga perioadă a deschiderii depozitelor, argumentând că, în privința depozitului cu nr.137/4, beneficiar - Maria Gun, dobânda constituie 37 480 lei, pentru perioada 17 decembrie 2014 – 20 aprilie 2017, în privința depozitului cu nr.150/9, beneficiar - Maria Gun, dobânda de 36 027 lei, pentru perioada 24 ianuarie 2015 – 20 aprilie 2017, iar în privința depozitului cu nr.157/11, beneficiar - Maria Gun, dobânda de 28 769 de lei, pentru perioada 24 ianuarie 2015 – 20 aprilie 2017.

În opinia reclamantei, persoana vinovată Maria Cojocari urmează să suporte și un prejudiciu moral ca urmare a acțiunilor ilegale, constatate prin sentința de condamnare a Judecătorei Rezina din 30 iunie 2016, suma prejudiciului moral fiind apreciată ca fiind de 100 000 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta a depus cerere de micșorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la Cojocari Maria a sumei de 140 000 lei cu titlu de prejudiciu material, 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 60 560 lei cu titlu de dobânzi de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin cererea din 5 septembrie 2019, reclamanta a solicitat atragerea în calitate de copârât a BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare.

Prin încheierea din 12 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea reclamantei și s-a atras în calitate de copârât BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare.

Prin hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Gun împotriva Mariei Cojocari și BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare.

S-a încasat de la Maria Cojocari în beneficiul Mariei Gun suma de 210 560 de lei, inclusiv 140 000 lei cu titlul de prejudiciu material, 10 000 lei cu titlul de prejudiciu moral și 60 560 lei cu titlul de dobânzi de întârziere.

S-a încasat de la Maria Cojocari în beneficiul Mariei Gun, proporțional pretențiilor admise, suma de 5 000 lei pentru servicii juridice.

S-a încasat de la Maria Cojocari în beneficiul Statului, suma de 6 116,80 de lei cu titlul de taxă de stat.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 18 iulie 2021, Maria Gun, fiind reprezentată de avocatul Miroslav Cauș, a declarat apel împotriva hotărârii.

Prin decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Maria Gun și s-a menținut hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 20 septembrie 2022, avocatul Miroslav Cauș, acționând în numele și interesele Mariei Gun, a declarat recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând să fie admis recursul, casată parțial decizia și hotărârea, în partea respingerii pretenției privind încasarea de la BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare solidar cu Maria Cojocari și în partea reparării prejudiciului moral, cu emiterea unei hotărâri noi în această parte, prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

În motivarea recursului, reprezentantul recurenteii a invocat că prima instanță și instanța de apel au interpretat eronat art. 1403 din Codul civil (redacția în vigoare până la 1 martie 2019), care reglementează răspunderea comitentului pentru fapta prepusului, motiv pentru care consideră hotărârile ca fiind emise cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

În context, a afirmat că instanța a dedus eronat că la cazul din speță nu poate fi aplicată răspunderea solidară a BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare pentru acțiunile angajatei Maria Cojocari.

Consideră că banca în mod greșit a fost exclusă de la răspunderea solidară, or, angajatorul (comitentul) răspunde pentru fapta prepusului, inclusiv și atunci când prepusul acționează de sine stătător, nu doar când prepusul acționează conform indicațiilor comitentului.

De asemenea, reprezentantul recurenteii a susținut că, banca nu este scutită de răspunderea civilă contractuală, apărută în temeiul raporturilor juridice de depozit bancar.

Referitor la capătul de acțiune privind repararea prejudiciului moral, consideră că suma de 10 000 lei acordată de prima instanță nu corespunde suferințelor fizice cauzate de impactul sustragerii sumelor de pe conturile de depozit în urma acțiunilor infraționale ale inculpatei Maria Cojocari.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Colegiul reține că decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost comunicată avocatului Miroslav Cauș la 8 septembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (vol. II, f.d.64). Din aceste considerente, Colegiul constată că recursul depus la 20 septembrie 2022, a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor cererea de recurs informându-i despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Prin referința depusă la 1 noiembrie 2022, reprezentantul BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare, a solicitat declararea recursului drept inadmisibil sau respingerea acestuia în cazul în care va fi considerat admisibil.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prin încheierea din 23 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de avocatul Miroslav Cauș în interesele Mariei Gun împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit alin. (4), săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul judiciar menționează că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag.84, 98).

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La caz, Colegiul atestă că prin prezenta acțiune civilă, reclamanta Maria Gun solicită repararea în mod solidar a prejudiciului cauzat prin infrațiune de către Maria Cojocari (prepusul) și BC „Banca de Economii” SA (comitentul), întemeindu-și

pretențiile inclusiv în baza art. 1398, 1403 și art. 1422 din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la 1 martie 2019).

Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 23 iunie 2021 a admis parțial acțiunea și a încasat de la Maria Cojocari în beneficiul Mariei Gun suma totală de 210 560 de lei, dintre care: 140 000 lei cu titlul de prejudiciu material, 10 000 lei cu titlul de prejudiciu moral și 60 560 lei cu titlul de dobânzi de întârziere.

Totodată, a încasat de la Maria Cojocari în beneficiul Mariei Gun, proporțional pretențiilor admise, suma de 5 000 lei pentru servicii juridice și în beneficiul statului, 6 116,80 de lei cu titlul de taxă de stat.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Avocatul Miroslav Cauș, acționând în numele și interesele reclamantei Maria Gun, a declarat apel împotriva hotărârii, exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe în partea ce vizează răspunderea solidară a părților și în partea prin care s-a respins cerința privind repararea prejudiciului moral.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 29 iunie 2022 a respins apelul declarat de Maria Gun și a menținut hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În contextul soluției emise, instanța de apel a reținut că la caz răspunderea solidară a BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare urmează a fi exclusă, or, la materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma că operațiunile de deschidere a conturilor ar fi avut loc anume la bancă.

La fel, a motivat prin faptul că în privința băncii nu există nici o sentință, prin care să fie recunoscută vinovată de săvârșirea vreunei infracțiuni.

În concluzie, instanța de apel a menționat că nu sunt temeiuri de încasare a acestor sume în mod solidar și de la BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare, or, sentința Judecătoriei Rezina din 30 iunie 2016 și decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017 denotă cert că prejudiciul a fost cauzat Mariei Gun, anume de către Maria Cojocari și nu de bancă.

De asemenea, instanța de apel și-a argumentat soluția reținând că BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare, nu poate să poarte răspundere pentru acțiunile ilicite ale Mariei Cojocari, deoarece niciunul din conturile deschise nu reflectă depunerile bănești în cuantumul sumelor pe care le pretinde reclamanta Maria Gun în cererea de chemare în judecată.

În cuprinsul cererii de recurs, reprezentantul recurentei avocatul Miroslav Cauș, a dezvoltat critici ce vizează concluziile instanței de apel referitoare la refuzul de a dispune repararea solidară a prejudiciului și, subsidiar, în partea ce vizează încasarea integrală a despăgubirii pentru prejudiciul moral.

În esență, în recurs s-a invocat că în rezultatul interpretării eronate a art. 1403 din Codul civil (redacția în vigoare până la 1 martie 2019), decizia instanței de apel este greșită, or, instanța neîntemeiat a dedus că la cazul din speță nu poate fi aplicată răspunderea solidară a BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare pentru acțiunile angajatei Maria Cojocari.

Examinând recursul declarat împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în cererea de recurs și referința depusă, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii acestuia, cu casarea integrală a deciziei contestate și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

Inițial Colegiul menționează că la cazul din speță sunt aplicabile prevederile Codul civil în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002, până la modificările din 1 martie 2019. Or, art. 7 alin. (1) din Codul civil, stipulează că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Astfel, Colegiul subliniază că în conformitate cu art. 1398 alin. (1-3) din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege. O altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 1399 din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019, prevederile prezentului capitol se aplică și în cazul prejudiciului cauzat în raporturile contractuale, cu excepția situațiilor în care se aplică prevederi referitoare la răspunderea debitorului pentru neexecutarea contractului și reglementări speciale pentru anumite raporturi contractuale.

Potrivit art. 1403 din Codul civil în redacția legii până la 1 martie 2019, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat. Comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului. Prepusul se poate exonera dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucțiunilor comitentului.

Colegiul accentuează că, definitiv pentru calitățile de comitent și prepus, este existența unui raport de subordonare care își are temeiul în împrejurarea că pe baza acordului dintre ele, persoana juridică a încredințat persoanei fizice o anumită însărcinare.

Prin urmare, analizând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra, instanța de recurs constată că la caz, existența elementelor constitutive ale raportului de prepușenie dintre BC „Banca de Economii” SA și Maria Cojocari a fost demonstrat pe baza probelor administrate, inclusiv prin sentința Judecătorei Rezina din 30 iunie 2016, prin care s-a constatat că pârâta Maria Cojocari a comis infracțiunea prevăzută de art. 191 alin. (5) din Codul penal, fiind angajată în funcția de controlor casier al agenției nr.127 din satul Pripiceni-Răzeși, filiala nr. 37, Rezina a pârâtei BC „Banca de Economii” SA.

Iar, având în vedere raționamentele expuse mai sus, Colegiul lărgit consideră concluziile instanței de apel, că la cazul din speță nu poate fi aplicată răspunderea solidară a BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare pentru acțiunile angajatei Maria Cojocari, neîntemeiate și care rezultă din interpretarea greșită și încălcarea prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator al dosarului.

În context, concluzia instanței de apel precum că BC „Banca de Economii” SA în proces de lichidare, nu poate să poarte răspundere pentru acțiunile ilicite ale Mariei Cojocari, or, nici unul din conturile deschise nu reflectă depunerile bănești în cuantumul sumelor pe care le pretinde reclamanta Maria Gun în cererea de chemare în judecată, este apreciată de instanța de recurs ca fiind contrară probelor din dosar, și anume, sentința de condamnare a Mariei Cojocari, prin care s-a constatat vinovăția ei

ca angajată a băncii, la încasarea banilor de la deponenta Maria Gun, în favoarea BC „Banca de Economii” SA.

Iar, în aceste circumstanțe, Colegiul menționează că BC „Banca de Economii” SA, care avea raporturi de prepușenie cu autorul faptei ilicite Maria Cojocari, răspunde în calitate de comitent, deoarece s-a dovedit că fapta prejudiciabilă a fost săvârșită în momentul în care activitatea făptuitorului era îndrumată, supravegheată și controlată de BC „Banca de Economii” SA.

Din aceste considerente, Colegiul constată cu certitudine încălcarea de către instanța ierarhic inferioară a normelor materiale, prin interpretarea eronată a legii.

În circumstanțele prezentei cauze, având în vedere raționamentele expuse mai sus, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității admiterii recursului declarat de avocatul Miroslav Cauș în interesele Mariei Gun, casării deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de declarat de avocatul Miroslav Cauș în interesele Mariei Gun.

Se casează integral decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Gun împotriva Mariei Cojocari și Băncii Comerciale „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni în proces de lichidare cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată se trimite spre rejudecare, în instanța de apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Victor Burduh

Dumitru Mardari